

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultăței de Drept din Iași, fost Procuror-general la Inalta Curte de Casație

Prim-Redactor : **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni 22,50
 3 luni 11,25
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5
 Lângă Palatul Justiției
 = TELEFON 16/98 =

SUMAR

— Mandatele de arestare emise pr'n ordonanța definitivă mai trebuiesc confirmate? de d-l consilier I. Ionescu-Dolj.

JURISPRUDENȚĂ :

— Trib. Băcău s. II: D. v. Buzdugan cu M. Grünberg și Soc. generală de fabrici de zahăr și rafinerie din România (Ratificarea de către mandant a actelor făcute de către mandatar peste limitele mandatului său. Despre vânzarea cu grămada și vânzarea după greutate, număr sau măsură. Despre creditorii cu privilegii în rang egal), cu o Notă de d-l Profesor D. Alexandresco.

Mandatele de arestare emise prin ordonanța definitivă mai trebuiesc confirmate?

Intr'un mic studiu publicat în coloanele acestei reviste, am susținut că aceste mandate nu mai pot fi supuse confirmării tribunalului, conform art. 97 pr. penală și că prevenitul astfel arestat nu ar putea obține liberarea provizorie, decât adresându-se conform art. 117 din acelaș cod, instanței în fața căreia se găsește trimisă afacerea spre judecare, care e ținută să judece de urgență în camera de consiliu.

În acel studiu, ocupându-mă și de părerea contrară a ilustrului nostru profesor și penalist d-l I. Tanoviceanu¹⁾ arătam regretul ce încercăm să nu pot împărtăși părerea d-sale și mi exprimam speranța că cunoscându-l ca un pasionat iubitor de adevăr, va recunoaște că este în eroare.

Deși ilustrul profesor, mi-a făcut cinstea unui răspuns în coloanele acestei reviste, prin care nu numai că și menține părerea, dar îmi face și o dulce imputare, că am întrebuițat față de opiniunea d-sale cuvântul de eroare²⁾, totuși îmi propusesem a nu mai răspunde, fiind dată lipsa de complexitate a cestiunii, — pentru a nu avea aerul că urmăresc o polemică într'o cestiune atât de simplă și în care credeam că s'a spus toate principalele argumente în ambele păreri.

Dădusem astfel uitării cestiunea, când *Revista*

Critică, prin ultimul său număr, din Ianuarie la rubrica *Revista Revistelor*, sub care — conform unui bun obicei face o recenziune a tuturor revistelor de drept — se ocupă și de aceste păreri, sub semnătura d-lui C. Hamangiu și deși, îmi face onoarea a împărtăși opiniunea susținută de mine, totuși ne scoate dator cu un răspuns³⁾.

Invitat astfel la vorbă pe nevrute, voi profita dar de această ocaziune spre a explica pe deoparte sensul cuvintelor întrebuițate, iar pe de alta voi lămuri mai bine părerea ce susțin, căci eu am profunda convingere că am dreptate și desigur din cauza mea nu m'am făcut înțeles și sper că de data asta să fiu mai fericit în expunere și astfel voi satisface și dorința exprimată de *Revista Critică*.

* * *

Să discutăm dar cestiunea.

Am susținut și susțin că instituțiunea confirmării mandatelor a fost împrumutată de legiuitorul nostru din legea belgiană din 20 Aprilie 1874, după cum dovedesc indentitatea textelor⁴⁾.

Că pentru interpretarea acestor dispozițiuni din lege, legea belgiană și jurisprudența belgiană ne pot îndruma.

Că prin introducerea acestor dispozițiuni legiuitorul român a adoptat sistemul mandatelor limitate, spre deosebire de alte legislațiuni și vechiul nostru cod de procedură, unde există sistemul mandatelor ilimitate.

Că în sistemul mandatelor limitate, adoptat de legiuitorul nostru, mandatele de arestare emise de judecătorul de instrucțiune, în cursul instrucțiunii, nu au putere sau durată decât pentru câteva zile — la noi 3 zile⁵⁾ — și că pentru a căpăta o durată mai lungă — de o lună — nu le-o poate da, decât tribunalul prin confirmare în camera de consiliu și că această operațiune a con-

³⁾ *Revista Critică*, No. 11 și 12 pe Noembrie și Decembrie 1915, apărută la 15 Ianuarie 1916, pag. 238.

⁴⁾ Vezi textele publicate în studiul nostru anterior din *Curierul Judiciar*, No. 67/915.

⁵⁾ În alte legislațiuni termenul e mai lung, până la 8 zile.

¹⁾ *Curierul Judiciar*, No. 67 din 22 Octombrie 1915.

²⁾ *Curierul Judiciar*, No. 71 din 5 Noembrie 1915.

firmărei trebuie să aibă loc tot timpul cât durează instrucțiunea până la emiterea ordonanței definitive.

Că în sistemul legii noastre ca și în al celei belgiene, după care s'a copiat, toate mandatele emise în cursul instrucțiunii și trecute prin confirmare odată sau de mai multe ori, după emiterea ordonanței definitive, nu mai au nevoie de confirmare, deși le-ar expira termenul, ele capătă prin aceasta chiar o durată nelimitată, și vor continua a produce efecte până la judecarea definitivă a afacerii de instanța de fond, în fața căreia a fost trimisă, oricât de lungă ar fi această epocă; — că, adică, cu alți termeni, cel aflat în arest, în momentul emiterei ordonanței definitive, va rămâne la închisoare preventivă, după cum se exprimă art. 131 și 136 pr. penală, până la judecarea afacerii, sau până ce aceiași instanță se va pronunța de urgență, în camera de consiliu, după cererea prevenitului, conform art. 117 pr. penală pentru a dispune liberarea lui provizorie. Aceasta se traduce în puține cuvinte prin aceea că ordonanța definitivă emisă, produce acest efect, că mandatele ce se găsesc emise, nu se vor mai confirma, independent dacă sunt executate sau neexecutate în fapt și deci confirmate sau nu.

Cum trebuie privite mandatele emise prin chiar ordonanța definitivă?

Am susținut și susțin că aceste mandate, fiind cuprinse în ordonanța definitivă, îmbracă forma mandatelor ilimitate prin chiar efectul ordonanței ca și cele emise înainte de darea ordonanței definitive și nu mai trebuie supuse confirmărei.

Răzuiunile cari ne determină a crede că acesta e sensul legii sunt:

a) Pentru că în fapt e imposibilă confirmarea, fiindcă judecătorul de instrucție prin semnarea ordonanței e desesizat de afacere, și nu mai poate face raportul cerut de art. 97 pr. penală.

b) Pentru că mandatul emis nu se poate confirma în absența inculpatului și cum executarea se va face în fapt, după un timp oarecare dela emitere, mai mult sau mai puțin lung, e cert că la epoca executării o altă instanță se va găsi sesizată de afacere: instanța de fond, și după ce afacerea a trecut în fața instanței de fond, nu se mai face confirmare, prevenitul nu poate face decât cerere de liberare provizorie, conform art. 117 pr. penală.

c) Că de altfel art. 113 pr. penală e categoric și exclude orice idee de confirmare după darea ordonanței definitive, ceea ce e foarte rațional, căci dacă s'ar admite confirmarea și după darea ordonanței, apoi unde ne mai putem opri?! Ar trebui atunci reconfirmate și mandatele cari deși confirmate în cursul instrucțiunii, au expirat după darea ordonanței și înainte ca afacerea să se fi

înfățișat sau să fi primit o soluțiune definitivă, ceea ce e inadmisibil.

Mai mult, a admite confirmarea în formele prevăzute de art. 97 pr. penală, după darea ordonanței, când afacerea e pendinte înaintea instanței de judecată, ar însemna încă că art. 131 și 136 pr. penală, cari spun că cei în stare de arestare rămâne arestați, și art. 117, care spune că aceștia pot cere numai liberarea provizorie — sunt desființate și în fine ar mai însemna că o afacere poate fi pendinte de odată la două jurisdicțiuni.

De altfel jurisprudența și doctrina belgiană sunt categorice în sensul părerii ce susțin.

«C'est seulement pendant la cours de l'instruction que le mandat doit être confirmé de mois en mois. A partir de l'ordonnance de renvoi jusqu'à la condamnation définitive, ce mandat ne doit plus être confirmé, sauf au prévenu à demander sa mise en liberté provisoire...»⁶⁾.

«Si un mandat d'arrêt a été décerné contre un prévenu fugitif ou latitant, il ne devra être confirmé que dans les cinq jours de son exécution, si l'inculpé est arrêté pendant l'instruction.. Si le mandat d'arrêt n'a pu être exécuté qu'après la clôture de l'instruction, il ne doit pas être confirmé. La confirmation étant impossible, le prévenu pourra demander sa mise en liberté provisoire.»⁷⁾.

* * *

La toate acestea, Ilustrul Profesor, ne obiectează că a admite soluțiunea ce preconizăm ar fi să creăm o excepțiune pe cari legea nu o face la principiul general pus de lege, că toate mandatele emise de judecătorul de instrucție trebuie confirmate și această regulă fiind absolută, judecătorul nu poate distinge unde nici legea nu distinge, așa că și mandatele emise prin ordonanța definitivă trebuie confirmate.

Răspundem, că din acest principiu nu s'ar putea deduce decât că judecătorul de instrucție nu ar putea să mai emită azi mandate prin ordonanța definitivă, ci numai în cursul instrucțiunii ca să aibă posibilitatea de a le confirma, dar din momentul ce și d-l profesor Tanoviceanu, recunoaște judecătorului de instrucție dreptul de a emite mandate de arestare prin ordonanța definitivă, apoi și distincțiunea trebuie admisă, căci altfel ar fi a cere imposibilul și la imposibil nimeni nu e ținut; ori cred că am dovedit că e imposibil ca judecătorul de instrucție să mai poată confirma mandatul după emiterea ordonanței,

⁶⁾ *Encyclopédie du droit criminel belge* pour Gustave Beltjens, pag. 274 sub art. 5, No. 4.

⁷⁾ Trib. Bruxelles, 30 Martie 1875, Passc. 1875, III, 165, idem Timmermans, *Étude sur la détention préventive*, No. 160 citat de Beltjens.

fără o atingere a celor mai fundamentale principii de organizare a instanțelor.

Ni se mai obiectează că art. 131 și 136 din procedura noastră penală, — din care noi deducem efectul ce atribuim ordonanței definitive emise, de a schimba mandatele din limitate în ilimitate, — nu pot avea acest sens, de oarece n'a fost în mintea legiuitorului când le-a scris, ele fiind scrise înaintea legilor: cea de organizare judecătorească din 1890, care a instituit pentru prima oară confirmarea mandatelor la noi, și cea din 15 Martie 1902 pentru modificarea procedurii — așa că afirmațiunea noastră nu ar fi întemeiată.

Răspundem: Este exact cu art. 131 și 136 au fost scrise și concepute în sistemul vechi procedurii, după care toate mandatele aveau durată ilimitată, dar această durată ilimitată există atât în cursul instrucțiunii până la darea ordonanței cât și după darea ordonanței până la judecarea afacerii, și articolele cari făceau ca mandatele să aibă durată ilimitată după darea ordonanței, erau tocmai art. 131 și 136.

Pentru adoptarea sistemului de mandate cu durată limitată, legiuitorul n'a avut nevoie să schimbe în 1890, și mai ales 1902, decât articolele relativ la durata mandatelor în cursul instrucției, dar a conservat efectul acelor mandate tot ca ilimitate după darea ordonanței, ca în sistemul vechi, conservând art. 131 și 136 neatinse — și cum de ordonanța definitivă depinde fixarea momentului până când mandatele emise păstrează durată limitată, e evident că putem considera ca un efect al emiterii ei, schimbarea duratei din limitată în ilimitată.

Așa fiind credem că afirmațiunea noastră, de parte de a fi neîntemeiată, e, sper, demonstrată.

Dar d-l profesor Tanoviceanu întreabă ce trebuie să decidem în cazul când mandatul a fost emis cu o zi sau două mai înainte de ordonanța definitivă și dacă acest mandat mai trebuie sau nu confirmat? Răspundem: Această ipoteză legalmente nu poate exista pentru că judecătorul de instrucție a emis un mandat apoi el nu poate declara închisă instrucția și să dea ordonanța până nu are rezultatul acestui act de instrucție: dacă inculpatul e prins, el va trebui să-l supună confirmării, dacă rezultatul e că inculpatul nu poate fi găsit, e dispărut, judecătorul de instrucție nu e ținut să mai aștepte, el poate încheia instrucția și a da ordonanță fără să confirme mandatul, confirmarea neputându-se face decât în prezența prevenitului și dacă poliția continuă urmărirea și prinderea se va face după darea ordonanței, confirmarea nu se va mai face, fiind imposibilă și prevenitul nu va putea cere decât liberarea conf. art. 117 pr. penală.

E, cred aceeași situațiune și pentru mandatul emis prin chiar ordonanța definitivă. Cu alți termeni, pentru cei dispăruți, e egal dacă mandatul a fost emis în cursul instrucțiunii sau prin ordonanța definitivă, căci în ambele cazuri, el rămâne neconfirmat.

S'ar putea invoca temerea că mandatul rămânând neconfirmat, judecătorul de instrucție ar putea abuză. Această temere nu poate avea însă niciun temei pentru că cazurile când, judecătorul ar putea emite mandate prin ordonanța definitivă sunt foarte restrânse după cum am spus-o și anume, numai în caz de *disparițiuni*.

Pentru cazul de *siguranța publică*, după mai multă reflexiune credem că după lege nu se mi poate emite mandat de arestare prin ordonanță definitivă⁸⁾.

* * *

Dar chiar și pentru aceste cazuri pentru prevenit nu e niciun pericol, fiindcă el poate cere imediat după arestare liberarea provizorie conf. art. 117 pr. penală.

Iată tot ce avem de spus.

Seriind aceste rânduri nu am intențiunea unei polemici, — d-l profesor Tanoviceanu știind deosebita considerație ce i port ci numai interesul stabilirii adevărului.

Cât despre cuvântul «eroare» ce am întrebuințat în primul meu studiu, în fraza: «regret că trebuie să mă ridic în contra părerii ilustrului profesor, dar am credința că va recunoaște că e în eroare — că-l cunosc ca un pasionat iubitor de adevăr» după cum se poate vedea, nu a fost întrebuințat în scop de a jicni — departe de mine o astfel de idee. Poate că nu e cuvântul exact al situațiunii, dar de ce ne-am teme atât de cuvânt, când fără voia noastră eroarea e atât de amestecată în actele, faptele și poate chiar judecățile noastre? Eroarea e într-o măsură inerentă științei dreptului ca tutulor științelor abstracte! Înțelepciunea popoarelor a spus că: *errare humanum est* — Greșeala e dar omenească. Ceeace nu place zeilor și oamenilor este numai perseverarea în eroare.

Nici poeții cu toată licența permisă, nu au privit eroarea altfel.

Mi permit pentru a termina a reaminti, ilustrului profesor viersurile marelui Chenié.

*L'erreur n'est pas un crime aux yeux de l'Eternel
N'exigez donc pas plus que n'exige le ciel.*

IONESCU-DOLJ

⁸⁾ În adevăr, pensru ca judecătorul să poată lua măsura arestării, pentru motivul siguranței publice, el trebuie să facă acte de instrucție asupra acestui motiv și să interoge și pe inculpat, verificând informațiunile ce are și dacă dispune arestarea trebuie să confirme mandatul.

Așa că rămâne în discuțiune, după noi, numai mandatele emise contra dispăruților cari pot fi emise prin ordonanța definitivă și nu mai au nevoie a fi confirmate.

TRIBUNALUL BĂCAU, S. I

Audiența dela 20 Iunie 1915

Președenția d-lui D. CIHODARU, Prim-președinte

Sentința civilă No. 246

D. V. Buzdugan cu M. Grumberg și Societ. generală de fabrici de zahăr și rafinărie din România

Sechestrul asigurător. — Ridicarea sechestrului după cererea nu a debitorului, ci a unui creditor, altul decât acela care îl aplicase. — Procură specială. — Ratificarea de către mandant în instanța de apel a actelor făcute până atunci de către mandatar peste limitele mandatului. — Condițiile de valabilitate ale ratificării. — (Art. 1190 cod. civil)

Vânzarea cu grămada. — (Art. 1299 cod. civil).

Vânzarea după greutate, număr sau măsură. — (Art. 1300 cod. civil).

Creditori cu privilegii în rang egal. — (Art. 173¹, No. 2 cod. civil).

1. Ratificarea din partea mandantului a actelor făcute de către mandatar peste limitele mandatului este valabilă, chiar dacă nu ar întruni condițiile cerute de art. 1190 cod. civil, fiind suficient să fi fost făcută în cunoștință de cauză.

2. Atunci când este vorba despre vânzarea unui lucru mobil bine determinat, fiind însă nevoie de cântărire numai pentru stabilirea prețului, urmează că nu ne găsim în cadrul art. 1299 codul civil, unde este vorba despre vânzarea cu grămada, ci în acela al art. 1300, care se aplică totdeauna când pentru determinarea fie a lucrului, fie a prețului, este nevoie de cântărire, măsurare sau numărare.

3. Art. 1300 cod. civil dispunând ca riscurile să rămână asupra vânzătorului până la cântărire, măsurare sau numărare, în mod implicit a spus că până atunci și proprietatea să rămână asupra aceluiaș persoane din momentul în care s'a înscris în Cod principiul că vânzarea este translativă de proprietate, de atunci riscurile și transportul unei atare proprietăți merg împreună, conform regulii *res perit domino*, în intențiunea redactorilor Codului Napoleon, reprodus de Codul civil român, aceste două idei fiind conexe.

4. Atunci când e vorba de două privilegii în rang egal (art. 1730 No. 2 cod civil) și trebuie a se face proporția între ambele sume privilegiate, dacă unul din acești doi creditori făcând contestație la sechestrul asigurător aplicat de către celălalt obține, fără a fi proprietarul lucrului sechestrat, ridicarea sechestrului, transportând apoi cu dela sine putere acel lucru — în speță, o cantitate de sfeclă — în altă parte, rezultă că nu se mai poate face proporția, neputându-se cunoaște valoarea lucrului ce fusese sechestrat, așa că creditorul sechestrant fiind expus a nu mai putea încasa dela debitor suma ce-i datora, urmează să fie despăgubit pentru această sumă de către acela din al cărui fapt i s'a cauzat un atare prejudiciu.

S'a prezentat apelanta Societate prin d-nii avocați N. Botez și C. N. Mircea De asemenea și intimatul D. V. Buzdugan prin procurator C. Vasiliu, asistat de d-nul avocat Gh. Berea, prezent și intimatul M. Grumberg.

Tribunalul,

Asupra apelului civil de față ;

Văzând că D. V. Buzdugan din Galați, prin procuratorul său C. Vasiliu, a chemat în judecată prin petiția dela 2 Decembrie 1913, înregistr. la No., înaintea d-lui Judec. Răcăciuni, jud. Bacău, pe M. Grumberg, arendaș din com. Faraoni, acelaș judec. cerând dela acesta plata sumei de 325 lei ce-i datora din cheltuiala recoltei de sfeclă ce pârâul a cultivat în acel an, mai cerând reclamantul prin aceiaș acțiune ca să fie chemată în instanță și fabrica de zahăr dela

Sascut (Fulna), prin Directorul său, pentru ca hotărârea ce eventual se va obține să fie opozabilă și acestei fabrici, care în calitate de creditoare a pârâului Grumberg se pusesse în stăpânirea întregului teren cu sfecla cultivat de către acesta ;

Că, odată cu acțiunea de mai sus, reclamantul, prin acelaș procurator, cerând și obținând un sechestrul asigurător asupra averii debitorului pârâ Grumberg, s'a aplicat prin procesul-verbal dela 3 Decembrie 1913 dresat de către d-l magistrat stagiar al acelei judecătoreii pe o cantitate de sfeclă aflătoare în gara Faraoni, sfeclă ce fusese predată la transport cu scrisoarea de trăsură No. . . . de către un reprezentant al fabricii dela Sascut, pentru fabrica de zahăr din Roman ; Că, la acest sechestrul făcându-se contestație de către «Societatea generală de fabrici de zahăr și rafinărie din România» prin procuratorul său C. N. Mircea, avocat din Sascut, și depunându-se de către contestatoare suma de trei sute cincizeci lei, s'a ridicat sechesul (art. 617 proc. civilă), ridicându-se apoi de către contestatoare sfecla ce fusese sechestrată, transportând-o la fabrica din Roman ;

Că, în urmă conexându-se acțiunea principală cu contestația, s'a pronunțat cartea de judecată No. 88/914, prin care s'a admis acțiunea, respingându-se contestația contra căreia cărți de judecată s'a declarat apel de către Societatea de fabrici de zahăr, ce urmează a se rezolvi astăzi. Acestea sunt împrejurările procesului ;

Văzând că din dosar se constată în primul rând că M. Grumberg a luat, pentru anul 1913, în arendă dela intimatul Buzdugan o întindere de pământ din moșia acestuia Satul-nou comuna Răcăciuni, iar în al doilea rând că acelaș Grumberg a încheiat la 19 Martie 1913, cu societatea apelantă, prin l. Deneumostier, Directorul fabricii de zahăr dela Sascut, un contract, prin care dânsul, Grumberg, vinde sus numitei societăți pentru fabrica din Sascut, cu prețul de 29 lei și 50 bani mia de kgr., predată franco în curtea fabricii, întreaga recoltă de sfeclă ce se obligă a cultiva în acel an pe o întindere de 30-40 hectare luate în arendă dela Buzdugan ;

Văzând în primul rând că societatea apelantă, prin avocații săi, opune că atât petițiunea introductivă de instanță cât și cererea de sechestrul asigurător au fost făcute de către o persoană fără calitate, de oarece procura prezentată la prima instanță constată pur și simplu dreptul conferit lui C. Vasiliu de a reprezenta pe Buzdugan în contestația introdusă la acea instanță de către societatea apelantă, iar nu și dreptul aceluiaș Vasiliu de a intenta acțiune în numele lui Buzdugan contra lui Grumberg și a fabricii dela Sascut și a cere și sechestrul asigurător, iar procura adusă de Vasiliu în apel, nu putea ratifica actele judecătorești făcute până atunci de către acesta în numele lui Buzdugan, cu atât mai puțin ca cât ratificarea din această de pe urmă procură nu ar întruni elementele cerute de art. 1190 cod civil ;

Considerând asupra acestei opuneri că deși este cert cum că Vasiliu, atunci când în numele lui Buzdugan a intentat acțiunea de mai sus și a cerut și obținut sechestrul asigurător, nu avea dela acesta un mandat expres din cuprinsul procurii speciale legalizată de Prefectura Poliției Galați la No. . . . din 12 Decembrie 1913 și prezentată la prima instanță, prin care Buzdugan autoriză pe Vasiliu de a-l reprezenta în contestația ce făcuse societatea apelantă, nerezultând vreun fel de mandat în ceea ce privește dreptul acestuia de pe urmă de a-l reprezenta pe cel dintâi în acțiunea principală, totuși în instanța de apel Vasiliu prezentând procura legalizată de Prefectura Poliției Capitalei la No. . . . din 9 Iunie 1915, prin care Buzdugan îl autoriză «de a se prezenta în numele său înaintea Tribunalului Bacău spre a-i susține drepturile în procesul ce Vasiliu intentase în numele său (a lui Buzdugan) contra fabricii dela Sascut, precum și în acela pe care fabrica îl intentase contra sa» (contestația socie-

tăței apelante) și din această procură rezultând o notificare expresă în cece privește actele făcute până atunci de către mandatar, urmează că din acest punct de vedere acele acte sunt valabile așa că opunerea societății apelante fiind neîntemeiată Tribunalul o respinge ca atare ;

Că, în cece privește obiecțiunea cum că această de pe urmă procură nu ar întruni, sub raportul ratificării, toate elementele cerute de art. 1190 cod. civil, chiar admitând că o atare obiecțiune ar fi exactă și încă în speță ratificarea este perfect valabilă, doctrina admitând în atare cazuri ca validă o ratificare expresă, chiar dacă nu ar întruni condițiile cerute de art. 1190 sus menționat, fiind suficient să fi fost făcută în cunoștință de cauză. Or, în speță din procura sus menționată, prezentată în instanța de apel, rezultând în mod evident că Buzdugan a ratificat în mod expres toate actele făcute până atunci de către mandatarul său Vasiliu, atât în cece privește acțiunea principală, cât și în privința contestației, urmează că ratificarea s'a făcut în perfectă cunoștință de cauză, așa că și această obiecțiune a societății apelante fiind neîntemeiată, tribunalul o respinge ;

Văzând în al doilea rând că intimatul Buzdugan susține, prin avocatul său, că apelul de față fiind făcut numai de către Societatea generală de fabrici de zahăr și nu și de către fabrica de la Sascut, ar urma că hotărârea primei instanțe a rămas definitivă în cece privește acțiunea principală, rămânând ca astăzi să se discute apelul numai asupra contestației făcută de către sus zisa societate ;

O atare susținere este neîntemeiată, precum rezultă din chiar petițiunea introductivă de instanță în adevăr, prin acea petițiune se cere chemarea în judecată și a fabricii dela Sascut «care în calitate de creditoare se puse în stăpânirea recoltei de sfeclă cultivată de către Grumberg etc.». Că, deci, în intențiunea reclamantului fiind de a chema în instanță pe creditorul care se puse în stăpânirea sfeclilor cultivate de către Grumberg și cum conform contractului de vânzare de sfeclă, sus menționat, acel creditor nu era altcineva decât societatea apelantă, care în urmă a și făcut contestație la sechestrul aplicat pe o parte din acele sfeclă, urmează că singura în măsură de a figura în acest proces, fie în acțiunea principală, fie în contestație, este numai societatea apelantă, iar nici de cum fabrica dela Sascut ;

Că, dacă din nebagare de seamă, atât prin petițiunea de chemare în judecată cât și prin procurile date lui Vasiliu, cât și prin hotărârea primei instanțe, se vorbește de fabrica dela Sascut în loc de societatea generală de fabrici de zahăr și rafinării din România, o atare împrejurare neimputabilă societății apelante, nu poate fi de natură a schimba soluția procesului, atât timp cât acțiunea principală este dirijată contra creditorului care s'a pus în stăpânirea sfeclii cultivate de către Grumberg, creditor care este, nu fabrica dela Sascut, ci societatea apelantă ;

Că, deci, o atare susținere fiind neîntemeiată, Tribunalul o respinge ca atare ;

Că, pășind la cercetarea fondului procesului și necontestându-se nici de către Societatea apelantă și nici de către Grumberg privilegiul creanței intimatului Buzdugan pentru suma de 326 lei ce i se datorește de către Grumberg, din cheltuiala recoltei de sfeclă cultivată de către acesta în anul 1913, câtă a vedea care este fundamentul pe care Buzdugan își bazează dreptul său față de societatea apelantă, fiind necontestat dreptul aceluiaș intimat față de Grumberg, față de care cartea de judecată a rămas definitivă prin neapelare ;

Văzând că societatea apelantă susține că în momentul aplicării sechestrului, sfecla ne mai fiind în proprietatea debitorului urmărit Grumberg, ci în cea a societății, urmează că sechestrul este inoperant, fiind pus pe un lucru al altuia și nu al debitorului, așa că

contestația fiind fondată, cere admiterea ei și deci și a apelului ;

Că, spre a rezolvi acest punct trebuind a merge la contractul sus menționat de vânzare de sfeclă intervenit între Societatea apelantă și Grumberg, din interpretarea acestui contract rezultă că atât riscurile cât și proprietatea erau rămase asupra vânzătorului Grumberg până după cântărirea sfeclilor pe bascula fabricii dela Sascut. În adevăr, prin clauza No. 8 a contractului se stipulează urm.: «toate riscurile precum și nefacerea întregii culturi de sfeclă din diferite cauze, proasta lor calitate și orice cazuri fortuite... privesc pe subsemnatul vânzător până după cântărirea sfeclilor pe bascula fabricii, astfel că subsemnatul vânzător rămâne dator către societate cu valoarea sentinței ce mi s'a procurat... și cu orice sume ce s'ar fi cheltuit, așa precum se prevede sub clauza No 5, etc, etc», iar prin clauza 5, următoarele: «în caz când societatea ar aprecia că subsemnatul cultivator nu aș putea scoate și transporta la timp în fabrică sfecele ce i-am vândut, sau ar vedea că eu nu cultiv în bune condițiuni, are dreptul a lua în stăpânire terenurile cu sfeclă vândute ei prin prezentul act... făcând ea în contul meu restul lucrărilor și subsemnatul nu voi avea dreptul de a verifica pe nici o cale actele de cheltueli, fiind ea obligat a le considera bune și bine trecute în comptul meu» ;

Că pe baza principiilor de Drept civil, interpretarea unei convențiuni trebuind a se face după intențiunea comună a părților contractante, câtă a vedea, asupra strămutării proprietății, care a fost intențiunea părților atunci când au inserat clauzele sus menționate, fiind pe de altă parte cert că din aceleași clauze rezultă că rizicurile au rămas aspra vânzătorului ;

Considerând că prin acele clauze stipulându-se că în cazul în care societatea apreciind s'ar pune în stăpânirea terenului cultivat cu sfeclă — precum de fapt s'a și pus la 21 Oct. 1913 — să aibă dreptul a face dânsa restul lucrărilor în comptul vânzătorului, iar acesta să nu poată verifica pe nici o cale cheltuețele făcute de societate, fiind obligat a le considera bune, din toate acestea rezultă în mod clar cum că părțile au înțeles ca proprietatea sfeclilor să rămână asupra vânzătorului până la cântărire, căci din două lucruri unul, și anume sau din chiar momentul contractului proprietatea sfeclii a trecut asupra societății cumpărătoare, în care caz atunci când dânsa pe baza clauzei 5 este pusă în stăpânire, are dreptul ca proprietară să facă toate lucrările necesare și toate cheltuelile ce va găsi cu cale, fără a putea fi vorba de vre-o verificare din partea altcuiva, sau proprietatea a rămas asupra vânzătorului până după cântărire și atunci este explicabil ca societatea să prevadă că din momentul în care va fi pusă în stăpânire să aibă dreptul a face lucrări și cheltueli în comptul vânzătorului, care ca proprietar să nu aibă dreptul a le verifica ;

Că, deci pe de o parte din clauzele contractului rezultând că atât riscurile cât și proprietatea au rămas asupra vânzătorului până după cântărire, iar pe de altă parte că în momentul aplicării sechestrului sfecla nu era încă cântărită, urmează că se găsea încă în proprietatea debitorului urmărit, așa că sechestrul fiind aplicat pe un lucru al acestuia, este operant și ca atare susținerea societății apelante fiind neîntemeiată, câtă a fi respinsă ca atare ;

Că, admitând că contractul de mai sus nu este explicit asupra chestiunii strămutării proprietății și trebuind a merge la principiile de drept, care cărmuesc materia vânzării, câtă a vedea care este soluția ce rezultă din aceste principii ;

Considerând că, în speță, fiind vorba de vânzarea unei cantități de sfeclă bine determinată — și anume «*întreaga recoltă ce va rezulta de pe întinderea*» anume indicată «*de 30 - 40 hectare cu prețul de douăzeci și nouă lei și cincizeci bani mia de kilograme*», urmează a vedea dacă o atare operațiune intră în cadrul art. 1299 cod

civil, unde este vorba despre vânzarea cu grămada, sau în acela al art. 1300 acelaș cod, unde spre diferență de textul precedent, este vorba de vânzarea după greutate, număr sau măsură;

Că, deși o parte din doctrină și jurisprudență consideră vânzarea din cazul nostru ca fiind făcută cu grămada (art. 1299 român corespunzător art. 1586 cod. Napoleon) și deci perfectă din momentul încheierii contractului, din acel moment urmând a considera ca fiind trecute asupra cumpărătorului atât riscurile cât și proprietatea, totuși o atare părere nu este întemeiată, de oarece în cazuri ca acelea din speța noastră fiind nevoe de cântărire pentru stabilirea prețului, urmează că suntem în cadrul art. 1300 (corespunzător art. 1585 cod. Napoleon) text de lege care se aplică totdeauna când pentru determinarea, fie a lucrului, fie a prețului, este nevoe de cântărire, măsurare sau numărare;

Că, neîntemeierea părerei adverse reiese și din împrejurarea că considerând o atare vânzare ca făcută cu grămada și deci ca fiind trecute riscurile și proprietatea asupra cumpărătorului din momentul încheierii contractului, care va fi prețul pe care va trebui să-l plătească cumpărătorul proprietar în cazul în care mai înainte de cântărire, prin un caz de forță majoră, lucrul ar pieri în totalitate? Că răspunsul care s'a dat cum că în atare cazurile totul s'ar reduce la o chestie de probă, este insuficient, căci luând la o parte cazurile în care o atare dovadă nu se poate face și punându-ne în ipoteza că proba se poate efectua, chiar și atunci nu ar putea fi vorba decât de un preț aproximativ și aproape nici odată de un preț cert. Or, prețul fiind de esența vânzării și trebuind să fie determinat sau cel puțin determinabil, urmează că sub raportul principiilor de drept, nu se poate concepe o vânzare în care pe de o parte cumpărătorul să devină proprietar din momentul încheierii contractului, iar pe de altă parte prețul, de multe ori să nu poată fi de loc stabilit și în cel mai bun caz să fie determinat cu aproximație;

Că, deci fiind cert că, în speța, ne găsim în cadrul art. 1300, câtă a vedea care sunt consecințele din punctul de vedere al strămutării proprietății;

Considerând că, acest text din codul civil, spune că dacă mărfurile nu s'au vândut cu grămada, ci după greutate, număr sau măsură, lucrurile vândute rămân în rizico-pericolul vânzătorului, până ce vor fi cântărite, numărate sau măsurate, acelaș text adăugând că cele de mai sus nu împiedică pe cumpărător de a cere și dobândi, la caz de neexecutare, sau predarea lucrurilor vândute sau daune-interese, dacă se cuvine;

Că, dacă privitor la acest text de lege, în cazul în care prin cântărire, măsurare sau numerare urmează a se determina lucrul și nu prețul, întreaga doctrină și jurisprudență sunt de acord că proprietatea (și de sigur și riscurile) rămâne asupra vânzătorului până la efectuarea uneia din cele trei operațiuni susmenționate, în acest sens fiind și lucrările preparatorii ale codului Napoleon, este însă o mare discuție atunci când — ca în speța — lucrul vândut fiind bine individualizat, câtă a se determina prețul;

Că o parte din doctrină și jurisprudență considerând vânzarea de mai sus ca fiind făcută sub condiția suspensivă a cântăririi (măsurii sau numerării) și ajungând la concluzia că prin efectul retroactiv al îndeplinirii unei atare condițiuni, proprietatea ca și riscurile sunt considerate ca trecute asupra cumpărătorului din momentul încheierii contractului, câtă a vedea temeinicia acestei păreri;

Considerând că art. 1300 dispunând că în cazul în care pentru determinarea, fie a lucrului, fie a prețului, este nevoe de cântărire, măsurare sau numărare, riscurile să rămână asupra vânzătorului până la efectuarea uneia din acele operațiuni, în mod implicit a spus că până atunci și proprietatea să rămână asupra aceleiaș persoane. În adevăr, unul din elementele necesare vânzării fiind și prețul, și până la determinarea lui,

vânzarea neputând exista, urmează că în cazuri — ca acela din speța — în care pentru determinarea prețului este nevoe de cântărire, vânzarea nu poate fi perfectă până în acel moment, așa că e logic ca până atunci atât riscurile, cât și proprietatea să rămână asupra vânzătorului, neputându-se concepe ca riscurile să rămână asupra unei persoane, iar proprietatea să treacă asupra alteia;

Că din momentul în care s'a înscris în cod principiul că vânzarea este translativă de proprietate, de atunci rizicurile și transfertul unei atare proprietăți merg împreună, conform regulei *rest perit dom no* în intențiunea redactorilor Codului Napoleon, reprodus de Codul civil român, aceste două idei, precum spune o parte din doctrină și jurisprudență, fiind conexe;

Că în atare cazuri cântărire, măsurarea sau numărarea având rolul de a determina prețul, sunt desigur un element de validitatea vânzării și nu o condițiune suspensivă, căci până la chestiunea condițiunilor, care sunt simple modalități ale contractului de vânzare, trebuind a găsi elementele esențiale unui atare contract și cum printre aceste elemente este și prețul, și cum, în cazuri ca acela din speța, un atare element nu poate fi cunoscut decât în momentul cântăririi, măsurării, etc., urmează că până atunci vânzarea nu poate fi considerată ca validă și ca atare rizicurile și proprietatea rămân asupra vânzătorului;

Că argumentul unei părți din doctrina română în susținerea părerei cum că în cazuri ca acela din speța rizicurile rămân asupra vânzătorului, iar proprietatea trece în principiu asupra cumpărătorului (teoria condițiunei suspensive, sus menționată), dedus din împrejurarea că legiuitorul codului civil român atunci când în art. 1300 a reprodus cele cuprinse în textul corespunzător francez 1585, nu a luat din acest de pe urmă articol, cuvintele: «*la vente n'est point parfaite, en ce sens que...*» (les choses vendues sont au risques du vendeur etc), un atare argument nu este concludent. În adevăr distincția prevăzută de art. 1585 și 1586 din codul Napoleon reprodusă și la noi în art. 1299 și 1300, fiind luată din *Polhier*, adică din o epocă în care vânzarea nu era translativă de proprietate ci avea loc prin tradițiune, urmează ca în cod o atare distincție nu se poate referi decât numai la rizicuri și nu și la transfertul proprietății. Or, în privința rizicurilor, chestiunea fiind în afară de controversă (în sensul că în cazul art. 1299 ele trec asupra cumpărătorului, iar în acela al art. 1300 rămân asupra vânzătorului) urmează că relativ la ele soluția rămâne bine stabilită, indiferent dacă în cod ar exista sau nu expresiunea sus menționată eliminată de către legiuitorul român, rămânând însă în picioare atât în codul Napoleon cât și în al nostru, cea de a doua chestiune, a strămutării proprietății, care nu este și nu poate fi rezolvită prin acea expresiune eliminată de codul nostru civil, ci numai pe baza principiilor de Drept deduse din intențiunea redactorilor codului Napoleon, în sensul existenței unei conexități între rizicuri și transfertul proprietății;

Că din toate acestea rezultând că în cazul nostru lucrul vândut a rămas în proprietatea vânzătorului Grumberg până la cântărire, iar pe de altă parte fiind cert că în momentul aplicării sechestrului sfeclă vândută nu fusese încă cântărită, urmează că sechestrul a fost pus pe un lucru al debitorului, așa că din acest punct de vedere este perfect valabil;

Că, în speța, pe de o parte fiind necontestat privilegiul creanței de 325 lei datorită intimatului Buzdugan de către Grumberg din cheltuiala recoltei de sfeclă cultivată de către acesta depe urmă în anul 1913, iar pe de altă parte fiind de asemenea necontestat și privilegiul creanței de șase mii lei datorită creditorilor societății apelante de către acelaș debitor sechestrat, pentru semințe, și privitoare la aceiaș recoltă, urmează a face proporția între ambele sume, fiind vorba de două privilegii în rang egal (art. 173) No 2 din codul civil);

Că din dosar constatându-se că apelanta creditoare

consemnând suma de 325 lei, reclamată de către Buzdugan dela Grumberg și obținând, deși nu era proprietara sfeclei sechestrată, ridicarea aceluia sechestrului aplicat de către Buzdugan, și transportând apoi tot ea cu dela sine putere, acea sfecelă la Roman, urmează că nu se mai poate face proporția, neputându-se cunoaște valoarea sfeclei ce a fost sechestrată;

Că din această cauză imputabilă societății apelante, creditorul Buzdugan fiind expus a nu mai putea încasa suma de 326 lei datorită de către Grumberg și pentru care luase convenite măsurile de asigurare, urmează că societatea apelantă să repare această daună față de Buzdugan și să răspundă de suma ce acesta avea de încasat la Grumberg;

Că, deci acțiunea fiind fondată, iar contestația neîntemeiată, cată a se respinge apelul și a se confirma dispozitivul cărții de judecată;

Pentru aceste motive, redactate de către d-l judecător C. St. Bossie, Tribunalul respinge, etc.

(ss) D. Cihodaru; D. Ardeleanu; C. St. Bossie;

p. Grefier I. Bârliba

OBSERVAȚIE. — Vom reține din importanta sentință a tr.b. Bacău, ce publicăm astăzi, numai punctul relativ la interpretarea art. 1299 și 1300 din codul civil, care admit principiul deosebite, după cum vânzarea a fost făcută cu gramada (art. 1299), sau după greutate, număr ori măsură (art. 1300).

Vânzarea se zice cu gramada, *cu hurta*, după cum se exprimă art. 1248 din codul Calimach, *per aversionem*, după cum ziceau Romanii¹⁾, *en bloc* după textul francez, *in massa* după art. 1451 § 2 din codul italian, de câteori nu este loc la numărare, cântărire sau măsurare pentru a se determină fie lucrul vândut, fie prețul vânzării²⁾.

De exemplu: îți vând cu prețul unic de 10000 de lei, tot grâul sau porumbul ce am în coșerele mele; tot vinul ce am în cramă sau în pivniță; toată recolta anului 1915 de pe moșia mea, etc. «*Si omne vinum, vel oleum, vel frumentum, vel argentum, quantumque esset, uno pretio venierit*»³⁾.

Ceeace caracterizează deci vânzarea cu gramada este că atât lucrul vândut cât și prețul lui, sunt determinate în momentul contractului. De aceea, în aceste vânzări, proprietatea este strămutată la cumpărător, cu toate consecințele ei, prin efectul consimțământului, conform dreptului comun (art. 971, 1295, 1299).

Prin urmare, tot o vânzare cu gramada ar fi și aceea prin care s'ar fi zis: îți vând toată recolta mea din 1915, cu preț de 25 lei hectolitru, sau tot vinul ce am în pivniță, cu 10 lei decalitru, întrucât prețul este determinat (25 lei hectolitru sau 10 lei decalitru), iar lucrul vândut este individualizat, fiindcă consistă în toată recolta anului 1915, sau în tot vinul ce am în pivniță,

măsurarea recoltei sau cotirea vinului fiind necesare numai pentru a se determină prețul total, pe care părțile l'au fixat numai pentru o unitate de măsură; ca atare, marfa vândută fiind eșită din patrimoniul vânzătorului, creditorii acestui din urmă n'o mai pot urmări ca averea debitorului lor⁴⁾.

Vânzarea unei totimi determinate pentru un preț unic se consideră ca fiind făcută tot cu gramada, chiar atunci când s'ar determină cantitatea vândută.

Astfel ar fi, de exemplu, cazul când vânzătorul ar fi zis: îți vând pentru 1000 de lei, tot grâul sau tot porumbul ce am în magazia mea, care cuprinde 100 de hectolitri⁵⁾.

Singurul efect ce ar putea să producă arătarea cantității vândute ar fi ea, la caz de lipsă, vânzătorul să completeze cantitatea vândută, sau să sufere o micșorare proporțională din preț⁶⁾.

În toate aceste cazuri și în altele de aceeași natură, atât prețul cât și lucrul vândut fiind determinate, vânzarea este, conform principiilor generale, perfectă din momentul contractului și își produce toate efectele sale, atât în privința strămutării proprietății, cât și a riscurilor lucrului vândut (art. 1299 C. civil⁷⁾). Riscurile sunt, în adevăr, pe seama cumpărătorului, din momentul ce vânzarea este perfectă. «*Nam perfecta emptione periculum ad emptionem respiciet*»⁸⁾.

¹⁾ C. Galați, Dreptul din 1891, No. 47, p. 373 și din 1902, No. 74, p. 605; *Curierul Judiciar* din 1901, No. 78, p. 657, 658; C. Aix și Nîmes, D. P. 1910, 2, 305; D. P. 1911; 2, 103; Cas. fr. D. P. 1902, 1, 190; *Pand. Périod.* 1902, 1, 303, etc.; Colin et Capitant, *Cours élément. de droit civil français*, II, p. 420 (Paris 1915); Guillovard, *Vente*, I, 29, 30; Duvergier, *Idem*, I, 90, p. 91; Aubry et Rau, V, § 349, p. 22, 23, text și nota 43 (ed. a 5-a); *Pand. fr.*, v^o *Vente*, 1041, 1051.—*Contrà*: Planiol, II, 1363; Baudry et Saignat, *Vente*, 148; Troplong, *Idem*, I, 90; Colmet de Santerre, VII, 7 bis, II; Marcadé, VI, art. 1585, 1586, No. 1, p. 150; T. Huc, X, 17, p. 32; C. Bordeaux, *Pand. Périod.* 88, 2, 67; D. P. 89, 2, 11; Sirey, 91, 2, 5, etc. Vezi asupra acestei controverse, M. A. Dumitrescu, *Codul de comerț comentat*, II, 243, p. 213, 214; *Pand. fr.*, v^o *Vente*, 1039 urm.

²⁾ Vezi Thiry, III, 549; Baudry et Saignat, *Vente*, 153, p. 155 (ed. 3-a); Troplong, *Idem*, I, 92 și 325; *Pand. fr.*, v^o *cit.*, 1062, etc.

³⁾ Cpr. Pothier, *Vente*, III, 309, p. 126; Baudry et Saignat, *loc. cit.*; Troplong, *Idem*, I, 92 și 326; Arntz, III, 970, *in fine*, etc.

⁴⁾ Cpr. Cas. rom. Bult. S. II, anul 1882, p. 215; Trib. Ilfov, Dreptul din 1903; No. 7, p. 52; Bufnoir, *Propriété et contrat*, p. 478, etc.

⁵⁾ L. 8, Pr., Dig., *De periculo et commodo rei venditae*, 18, 6. Cpr. Windscheid, *Lehrbuch des Pandektenrechts*, II, § 321, text și nota 18 (ed. Kipp din 1900); Dernburg, *Pandekten*, II, § 96, *in fine*, p. 402 (ed. italiană, trad. de Fr. B. Cicala). Vezi și Planiol, II, 1341, 1342.

După art. 446 din Codul german, riscurile pierderii sau deteriorării prin caz fortuit trec, conform vechiului drept germanic, la cumpărător numai din momentul predării lucrului vândut, el având drept din acest moment la produsele lucrului și trebuind să sufere sarcinile lui. Dacă dobânditorul unui imobil a fost inseris ca proprietar în registrul fonciar (*Grundbuch*), mai înainte de predarea imobilului vândut, aceste

¹⁾ Vezi Dernburg, *Pandekten*, II, § 96, *in fine*.

²⁾ Cpr. art. 1451, § 2 C. italian și art. 223 din legea bulgară dela 3 Decembrie 1892 asupra obligațiilor și contractelor. Textul bulgar reproduce pe cel italian.

³⁾ L. 35, § 5, *in medio*, Dig., *De contrahenda emptione*, 18, 1.

Prin urmare, vânzarea pură și simplă a unui lucru cert și determinat este perfectă, îndată ce lucrul vândut și prețul sunt determinate, «*Et si id quod venierit, appareat quid, quale, quantum sit, sic et pretium et pure venit, perfecta est emptio*»⁹⁾.

Lucrurile se petrec însă cu totul altfel atunci când mărfurile nu se mai vând cu gramada, ci după greutate, număr sau măsură (art. 1300). Nici lucrul, nici prețul nefiind în asemenea cazuri determinate, vânzarea va fi numai productivă de obligații¹⁰⁾, ea nefiind perfectă nici în privința strămutării proprietății, nici în privința riscurilor lucrului vândut. De aceea, art. 1300 zice că lucrul rămâne în riscul și pericolul vânzătorului, până la cântărire, numărare sau măsurare, fără a se distinge dacă lucrul a perit înainte sau după expirarea termenului pentru predare¹¹⁾.

Este adevărat că legea nu vorbește de proprietatea lucrului vândut, însă se înțelege că ea rămâne tot pe capul vânzătorului până la îndeplinirea operațiilor care au de scop determinarea lucrului și a prețului¹²⁾. Un autor a putut deci

efecte se produc din ziua înscrierii în acest registru. Vezi asupra acestui text, K. Kosack, *Lehrbuch des deutschen bürgerlichen Rechts*, I, § 122, p. 395. Cpr. Saleilles, *Etude sur la théorie générale de l'obligation d'après le premier projet de code civil pour l'empire allemand*, 181 urm., p. 198 urm. (ed. a 2-a).

Principiul codului german este admis atât în legea engleză, cât și în codul austriac (art. 1447, corespunzător cu art. 1902 din codul Calimach), Vezi tom. V al Coment. noastre, p. 188, text și notele 1, 2, 3.

⁹⁾ L. 8, Pr., *ab initio*, Dig., *loco supra cit.* Deși, în principiu, vânzarea unui corp cert și determinat pune lucrul vândut în riscul cumpărătorului, totuși părțile pot necontestat, prin convenția lor, să lezeze riscurile acestui lucru în sarcina vânzătorului, pentru un timp oarecare și mai cu seamă până la predare (art. 1156 § 2). Cpr. Cas. fr. (8 Iunie 1904), Dreptul din 1904, No. 72, p. 588. Vezi și tom. V al Coment. noastre, p. 192.

¹⁰⁾ În adevăr, cu toate că vânzarea făcută după greutate, număr sau măsură nu este perfectă, totuși ea produce o legătură de drept (*juris vinculum*) în acest sens că fiecare din ele poate să constrângă pe cealaltă a o executa, sau a plăti daune-interese (art. 1300, *in fine*). Vezi C. București (motive), Dreptul din 1889, No. 31, p. 246; C. Iași, Dreptul din 1902, No. 28, p. 223 (cu observ. noastră). Cpr. Marcadé, VI, art. 1585, 1586, No. IV, p. 155.

¹¹⁾ Cpr. Cas. rom. l'ult. S. 1-a, anul 1889, p. 855 și Dreptul din 1889, No. 74, p. 593; C. București, Dreptul din 1889, No. 31, p. 245. Vezi și Trib. Ilfov, Dreptul din 1903, No. 7, p. 52, etc.

Din împrejurarea că, până la cântărire, numărare sau măsurare, riscurile sunt pe seama vânzătorului, rezultă că peirea prin caz fortuit sau forță majoră a lucrurilor vândute, întâmplată înainte de îndeplinirea acestor operații, privește tot pe vânzător. Cpr. C. Amiens, D. P. 93, 2, 92.

¹²⁾ Vezi în acest sens, Cas. rom., C. București, Iași, Craiova, etc. Bult. 1908, pag. 1994 și Dreptul din 1909, No. 8, p. 57; Bult. 1909, p. 1187; Dreptul din 1909, No. 15, p. 115 și No. 64, p. 508; Dreptul din 1902, No. 28, pag. 223 (cu observ. noastră); Trib. Teleorman, Dreptul din 1894, No. 30, p. 243; Cas. fr. D. P. 80 1. 129; Sirey, 82, 1. 463; D. P. 91. 1. 302; C. Amiens, D. P. 93, 2, 92, etc.; Planio, II, 1363; Baudry et Saignat, *Vente*, 145, 150; Guillaouard, *Idem*, I, 28; Beudant, *Idem*, 161, p. 111; Bédarride, *Achats et ventes*, 124 urm., p. 175 urm.; Lacour, *Précis de droit com-*

zice că, în dreptul modern, riscul și pericolul este legat de strămutarea proprietății¹³⁾; iar un alt autor a zis că redactorii codului civil, legând chestiunea riscurilor de aceea a strămutării proprietății, aceste două chestiuni nu mai pot fi separate una de alta¹⁴⁾.

Așa dar, în rezumat, prin derogare de la dreptul comun, atât proprietatea cât și riscurile lucrului vândut rămân, în cazul art. 1300 C. civ., pe seama vânzătorului, până la cântărire, numărarea sau măsurarea lucrurilor vândute, așa că creditorii personali ai vânzătorului pot urmări mărfurile vândute înainte ca ele să fi fost cântărite, numărate sau măsurate.

Prin urmare, chestiunea strămutării proprietății nu este lipsită de interes, ci are, din contra, un interes practic foarte însemnat.

Acestea sunt, asupra materii, adevăratele principii, deși chestiunea este controversată, după cum am arătat în nota 11, și tribunalul Bacău, le aplică foarte bine la speța judecată, motivându-și bine sentința sa.

Iași.

D. ALEXANDRESCO

mercial, 763, p. 465; T. Huc, X, 17, *in fine*, pag. 32, 33; Marcadé, VI, art. 1585, 1586, No. III, p. 152 urm.; Aubry et Rau, V, § 349, p. 21, text și nota 41 (ed. a 5-a); Massé *Le droit commercial dans ses rapports avec le droit des gens et le droit civil*, III, 1592, p. 182 (ed. a 3-a); Thiry, III, 549, p. 564; Colin et Capitant, *op. cit.*, II, p. 420; Em. Antonescu, *Scrieri juridice*, II, § 38, p. 292.—Cu toate acestea, după o altă teorie se susține că, în vânzările făcute după greutate, număr sau măsură (art. 1300 C. civ.), proprietatea este de îndată strămutată la cumpărător, deși riscul și pericolul lucrurilor vândute rămâne asupra capului vânzătorului, până la cântărire, numărarea sau măsurarea acestor lucruri. Vezi în acest din urmă sens, inadmisibil după noi, Duranton, VI, 92; Laurent, XXIV, 138; Duvergier, *Vente*, I, 83 urm., p. 84 urm.; C. N. Toneanu, *Pagini juridice* din 1915, No. 141, p. 1115. Cpr. Trib. Tutova, *Dreptul* din 1884, No. 1, p. 8 (motive) și M. A. Dumitrescu, *Codul de comerț comentat*, II, 246, p. 218 urm.—D-l Ef. Antonescu (*Codul comercial adnotat*, I, art. 62, No. 13, p. 455) arată că chestiunea este controversată în privința strămutării proprietății, făcând însă citații greșite și necomplete. Astfel, Massé este citat în modul următor: *Droit comm.*, fără altă indicație (să-și bată capul cetitorii), iar Zaharie (care ediție, Aubry et Rau sau Massé Vergé? nu se știe), este citat: *Droit civil*, IV, No. 267, No. 10, etc. Vom fi având și noi, nu mai rămâne îndoială, citații greșite, însă amicul nostru, d-l Antonescu, ne-a întrecut.

¹³⁾ Beudant, *Vente*, 161, p. 111. Vezi tom. VIII, partea II, al Coment. noastre (vânzarea), pag. 15 (ed. a 2-a).

¹⁴⁾ T. Huc, X, 17, *in fine*, p. 32, 33. Vezi și tom. VIII, partea II suscitată, pag. 15, nota 3 (ed. a 2-a).

Rugăm stăruitor pe onorații noștri abonați din provincie ca abonamentele datorite să le achite prin mandat postal direct la Redacția ziarului *Curierul Judiciar*, pe numele d-lui Codreanu, proprietarul ziarului, singurul în drept a face încasările, sau la prezentare redactorului nostru d-l Ion Bacicu sau incasatorului D. Niculescu, legitimați cu autorizație specială în schimbul numai a chitanțelor cu stampila ziarului, ce vor liberă din registre cu matec, iar cei din capitală să plătească ea și până acum, vechiului nostru incasator C. Petculescu.